

'De Zuid-Afrikaan Meyer is een van de beste thrillerschrijvers ter wereld en Spoor is daar nieuw bewijs van.' -VRIJ NEDERLAND

DEON MEYER

SPOOR

LITERAIRE THRILLER

Over het boek

De eerste wet van Lemmer: bemoei je nergens mee...

Maar wanneer Emma le Roux hem smekend aankijkt en wanneer het doel de middelen heiligt, mogen wetten soms overtreden worden. Dus zucht Lemmer eens diep en zegt ja op de vraag of hij mee wil rijden met een smokkeltransport van twee zeldzame zwarte neushoorns.

Foute beslissing! Want op een donkere, stoffige weg in Limpopo wordt opeens een Smith & Wesson 500 tegen zijn slaap gedrukt. Hij wordt geschopt, geslagen en ze stelen zijn Glock, die helemaal vol zit met zijn vingerafdrukken.

Die Glock wil hij terug. En hij wil wraak. Dus gaat hij op jacht naar de daders, daarbij een spoor van geweld achterlatend door het hele land, van Chizarira tot aan de Kaap. En aan het einde van zijn zoektocht zal niemand er ongeschonden vanaf komen...

‘***** Het spannendste boek van het afgelopen jaar.’ – *Vrij Nederland* over *13 uur*

‘Deon Meyer heeft weer een thriller van het jaar geschreven.’ – *Trouw* over *Onzichtbaar*

‘Té spannend.’ – *Linda*. over *7 dagen*

‘Eigenlijk weet je al na de eerste bladzijde dat je *Duivelspiek* móét uitlezen.’ – *Dagblad van het Noorden*

Over de auteur

Deon Meyer is de bestsellerauteur van tien misdaadthrillers die zich in Zuid-Afrika afspelen. Voor hij zich fulltime aan het schrijven wijdde, werkte hij onder meer als verslaggever, persvoorlichter, creative director en internetstrategist. Zijn boeken hebben vele internationale prijzen ontvangen en zijn in 25 talen vertaald. *13 uur* werd in 2012 door *VN's Detective & Thrillergids* uitgeroepen tot ‘thriller van het jaar’.

Van dezelfde auteur

Duivelspiek
Feniks
13 uur
Onzichtbaar
7 dagen
Spoor
Orion
Cobra
Proteus
Icarus

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

Deon Meyer

Spoor

Vertaald uit het Afrikaans

door Karina van Santen en Martine Vosmaer

A.W. Bruna Fictie

Copyright © Deon Meyer 2010

First published in South Africa in Afrikaans by Human & Rousseau, an imprint of NB Publishers in 2010, and in the UK in English by Hodder & Stoughton in 2011.

Oorspronkelijke titel

Spoor

Omslagbeeld

© Deon Meyer & Shutterstock/SDClicks

Omslagontwerp

Buro Blikgoed

© 2021 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam, en Martine Vosmaer en Karina van Santen

ISBN 978 94 94 005 0003 7

NUR 305

Achter in dit boek is een verklarende woordenlijst opgenomen.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Ter nagedachtenis aan Madeleine van Biljon (1928-2010)

Boek 1: Milla

(COMLOT)

Juli tot september 2009

... sommige dagen laten geen sporen na.

Ze gaan voorbij alsof ze nooit hebben bestaan, onmiddellijk vergeten in de nevel van de dagelijkse sleur. De sporen van andere dagen blijven misschien een week of wat zichtbaar, tot de wind van de geheugenbank er het vale zand van nieuwe ervaringen overheen blaast.

– Fotokopie: dagboek van Milla Strachan, 27 september 2009

Het ministerie van Financiën van de VS heeft vandaag twee personen van Zuid-Afrikaanse afkomst, Farhad Ahmed Dockrat en Junaid Ismail Dockrat, en een verwant persoon aangewezen in verband met het financieren en faciliteren van Al Qaida, ingevolge Decreet 13224. Hierdoor worden alle activa van voornoemden onder jurisdictie van de VS bevroren en worden alle transacties tussen burgers van de VS en voornoemden verboden.

– Persverklaring, ministerie van Financiën van de VS, 26 januari 2007

1

(31 juli 2009. Vrijdag.)

Ismail Mohammed rent de steile helling van de Heiligerlaan af. De panden van zijn witte djellaba met de modieuze open Chinese kraag flapperen bij elke stap omhoog. Zijn armen zwaaien wild, uit doodsangst en om zijn evenwicht te bewaren. De gehaakte *kufi* valt van zijn hoofd op de keien bij de kruising, zijn ogen zijn strak op de betreffende veiligheid van de stad daarbeneden gericht.

Achter hem, bij het lage witte gebouw vlak naast de Schotschekloofmoskee in de Bo-Kaap, zwaait de deur voor de tweede keer open. Zes mannen, ook in traditionele islamitische dracht, stormen de straat op en kijken allemaal onmiddellijk en instinctief bergafwaarts. Een van hen heeft een pistool in zijn hand. Hij richt het haastig op de figuur van Ismail Mohammed, die al zestig meter verder is, en lost in het wilde weg twee schoten voordat de achterste, een wat oudere man, zijn arm naar boven slaat en brult: 'Nee! Pak hem!'

De drie jongsten gaan achter Ismail aan. De grijze hoofden blijven staan en kijken bezorgd naar de voorsprong.

'Je had hem moeten laten schieten, Sjeik,' zegt een van hen.

'Nee, Shahied. Hij heeft staan luisteren.'

'Ja. En toen is hij weggerend. Dat zegt genoeg.'

'Dat zegt niet voor wie hij werkt.'

'Hij? Ismail? Je denkt toch zeker niet...'

'Je weet maar nooit.'

'Nee. Hij is te... onhandig. Misschien voor de plaatselijke inlichtingendienst. De NIA.'

'Ik hoop dat je gelijk hebt.' De Sjeik kijkt naar de achtervolgers, die de kruising met de Chiappinistraat over rennen, en denkt na over de implicaties. Opeens klinkt een sirene, even lager, vanaf de Buitengracht.

'Kom,' zegt hij rustig. 'Alles is veranderd.' Hij loopt haastig naar de Volvo.

Er begint nog een sirene te loeien, onder uit de buik van de stad.

Ze weet wat de voetstappen betekenen, om vijf uur op een vrijdagmiddag, zo doelgericht en haastig. Ze voelt de verlamming van de voorrennis, het gewicht, en brengt met veel moeite haar verweer in stelling.

Barend komt binnen, een wervelwind die ruikt naar shampoo en te veel deodorant. Ze kijkt niet naar hem, ze weet dat hij helemaal opgedoft zal zijn voor de avond, zijn haar een nieuw, twijfelachtig experiment. Hij gaat aan de ontbijtbar zitten. 'Zo, hoe is het, ma? Wat ben je allemaal aan het maken, ma?' Zo joviaal.

'Avondeten,' zegt Milla berustend.

'O. Ik eet niet thuis.'

Dat wist ze. Christo waarschijnlijk ook niet.

'Ma, jij hebt vanavond je auto niet nodig, hè?' Op dat toontje dat hij vervolmaakt heeft, een verbluffend mengsel van preventieve verontwaardiging en versluisde beschuldiging.

'Waar willen jullie naartoe?'

'Naar de stad, Jacques gaat mee. Die heeft een rijbewijs.'

'Waar in de stad?'

'Dat zien we nog wel.'

'Ik moet het weten, Barend.' Zo zachtaardig mogelijk.

'Ja, ma, ik zal het je laten weten, ma.' De eerste ergernis klinkt door.

'Hoe laat zijn jullie terug?'

'Ma, ik ben achttien. Pa zat al in het leger toen hij zo oud was.'

'Het leger had regels.'

Hij zucht geïrriteerd. 'Oké, oké dan... We gaan om twaalf uur daar weg.'

'Dat zei je vorige week ook. Toen was je pas na tweeën binnen. Je moet binnenkort eindexamen doen.'

'Jissis, ma, waarom moet je altijd ouwe koeien uit de sloot halen? Gun je me dan niets?'

'Ik gun je alles. Maar binnen bepaalde grenzen.'

Hij laat een schamper lachje horen, waarmee hij uitdrukt dat zij dom is en hij daaronder moet lijden. Ze dwingt zich om niet te reageren.

'Ik zeg het toch? We gaan daar om twaalf uur weg.'

'Willen jullie alsjeblieft niet drinken?'

'Waarom maak je je daar zorgen over, ma?'

Ze wil zeggen: ik maak me zorgen omdat ik die halflege fles cognac in je kast heb gevonden, onhandig weggestopt achter je onderbroeken, samen met het pakje Marlboro. 'Het is mijn taak om me zorgen te maken. Je bent mijn kind.'

Stilte, alsof hij het accepteert. Er komt een gevoel van opluchting over

haar. Dat is het enige wat hij wilde. Ze zijn zover gekomen zonder ruzie. Maar dan hoort ze het tikken van zijn wippende been tegen de bar en ziet hoe hij het deksel van de suikerpot pakt en tussen zijn vingers heen en weer rolt. Ze weet dat hij nog niet klaar is. Hij wil ook nog geld.

‘Ma, ik kan Jacques en zo niet voor me laten betalen.’

Hij is zo slim in zijn woordkeuze, in de volgorde van de gevraagde gunsten, in zijn aanval en strategie van beschuldiging en verwijt. Hij spint zijn web met de vaardigheid van een volwassene, bedenkt ze. Hij stelt zijn strikken op en zij trapt er zo makkelijk in door haar eeuwige drang om conflicten te vermijden. De nederlaag klinkt door in haar stem. ‘Is je zakgeld op?’

‘Moet ik dan van jou op anderen parasiteren?’

Dat ‘van jou’ en de agressie zijn de lont in het kruitvat en ze ziet het bekende slagveld aankomen. Geef hem gewoon het geld, geef hem de portemonnee en zeg dat hij maar wat moet pakken. Alles. Zoveel als hij wil.

Ze haalt diep adem. ‘Ik wil dat je uitkomt met je zakgeld. Achthonderd rand per maand is...’

‘Weet je hoeveel Jacques krijgt?’

‘Dat doet er niet toe, Barend. Als je meer wilt, moet je...’

‘Wil je dat ik al mijn vrienden kwijtraak? Je gunt me ook niks, rotwijf.’ Ze schrikt van het scheldwoord, en van de knal van het deksel van de suikerpot dat hij tegen de kast smijt.

‘Barend,’ zegt ze verbijsterd. Hij is weleens eerder ontploft en met zijn handen in de lucht naar buiten gestormd, hij heeft weleens ‘jissis’ en ‘god’ gezegd, hij heeft weleens binnensmonds en lafhartig net buiten gehoorsafstand het onnoembare gemompeld. Maar nu niet. Nu hangt zijn bovenlijf over de bar, nu is zijn gezicht vol verachting voor haar. ‘Ik ben je spuugzat,’ zegt hij.

Ze krimpt in elkaar en voelt de aanval lichamenlijk, zodat ze haar hand naar de kast uitsteekt voor houvast. Ze wil niet huilen, maar de tranen komen terwijl ze voor het fornuis staat, met een pollepel in haar hand en de geur van warme olijfolie in haar neus. Ze zegt nog een keer de naam van haar zoon, sussend en zacht.

Met venijn, met minachting, met het doel om echt te kwetsen, met zijn vaders stem, toon en machtsmisbruik zakt Barend terug op zijn stoel en zegt: ‘Jissis, wat ben jij een zielenpiet. Geen wonder dat je man rondneukt.’

Het lid van de supervisiecommissie, een glas in de hand, wenkt Janina Mentz. Ze staat op en wacht tot hij zich een weg naar haar toe heeft ge-

baand. 'Mevrouw de directrice,' begroet hij haar. En dan buigt hij zich naar voren, zijn mond samenzweerderig bij haar oor: 'Heb je het gehoord?'

Ze staan midden in de eetzaal tussen vierhonderd mensen. Ze schudt haar hoofd en verwacht het gewone wekelijkse schandaaltje.

'De minister overweegt een fusie.'

'Welke minister?'

'De jouwe.'

'Een fusie?'

'Een superstructuur. Jullie, de nationale inlichtingendienst, de geheime dienst, allemaal. Een consolidatie, een samenvoeging. Algehele integratie.'

Ze kijkt naar hem, naar zijn vollemaansgezicht dat glimt door de gloed van alcohol, en zoekt naar tekenen van humor. Die vindt ze niet.

'Ach kom,' zegt ze. Hoe nuchter is hij?

'Dat gerucht gaat. Hardnekkig.'

'Je hoeveelste glas is dit?'

'Janina, ik ben bloedserieus.'

Ze weet dat hij goed geïnformeerd is, en nog altijd betrouwbaar. Ze verbergt uit gewoonte haar bezorgdheid. 'En zegt het gerucht ook wanneer?'

'De aankondiging komt eraan. Drie, vier weken. Maar dat is niet het grote nieuws.'

'O?'

'De president wil Mo hebben. Als chef.'

Ze kijkt hem alleen maar fronsend aan.

'Mo Shaik,' zegt hij.

Ze lacht, kort en sceptisch.

'Hardnekkig,' zegt hij met grote ernst.

Ze glimlacht en wil hem uithoren over zijn bron, maar het mobieltje in haar zwarte handtas gaat. 'Sorry,' zegt ze. Ze pakt de telefoon en ziet dat het de advocaat is.

'Tau?'

'Ismail Mohammed is terug op honk.'

Milla ligt met opgetrokken knieën op haar zij in het donker. Na het huilen heeft ze onaangename, pijnlijke ontdekkingen gedaan. Het lijkt of het grijze glas gebroken is, het matglas tussen haar en de werkelijkheid, zodat ze haar bestaan helder verlicht ziet, en ze kan niet wegstijgen.

Als ze zichzelf niet meer kan verdragen, zoekt ze beschutting in vra-

gen, in terugspoelen. Hoe is ze hier terechtgekomen? Hoe heeft ze haar bewustzijn verloren en is ze zo diep weggezakt? Wanneer? Hoe heeft deze leugen, dit fantasiebestaan haar kunnen overrompelen? En elk antwoord brengt grotere angst voor het onafwendbare, het vaste weten van wat haar te doen staat. En daar heeft ze de moed, de kracht niet voor. Niet eens de woorden. Zij, die altijd woorden had, in haar hoofd, in haar dagboek, voor alles.

Zo ligt ze tot Christo om halfeen 's nachts thuiskomt.

Hij doet niet eens zijn best om zachtjes te doen. Zijn onvaste voetstappen worden gedempt door het kleed. Hij doet het badkamerlicht aan, komt dan terug en gaat zwaar op het bed zitten.

Ze ligt stil, met haar rug naar hem toe en haar ogen dicht. Ze luistert hoe hij zijn schoenen uittrekt en opzij gooit, opstaat en naar de badkamer gaat, plast, een wind laat.

Douche alsjeblieft. Was je zonden weg.

Water loopt in de wasbak. Dan gaat het licht uit, en komt hij naar bed en gaat liggen. Hij maakt een geluid, moe, tevreden.

Vlak voordat hij de deken over zich heen trekt, ruikt ze hem. De alcohol. Sigarenrook, zweet. En die andere, primitievere lucht.

Op dat moment vindt ze de moed.

2

(1 augustus 2009. Zaterdag.)

Transcriptie: Ondervraging van Ismail Mohammed door A.J.M. Williams. Safehouse, Tuine, Kaapstad.

Datum en tijd: 1 augustus 2009, 17.52 uur.

M: Ik wil in het programma, Williams. Nu meteen.

W: Dat begrijp ik, Ismail, maar...

M: Niks te maren. Die klootzakken wilden me doodschieten. En dat zullen ze blijven proberen.

W: Relax, Ismail. Zodra we je gedebrieft hebben...

M: Hoe lang duurt dat?

W: Hoe sneller je kalmeert en met me praat, hoe sneller het achter de rug is.

M: En dan zetten jullie me in de getuigenbescherming?

W: Je weet dat we voor onze mensen zorgen. Laten we bij het begin beginnen, Ismail. Hoe is het gebeurd?

M: Ik hoorde ze praten...

W: Nee, hoe zijn ze erachter gekomen dat je voor ons werkt?

M: Ik weet het niet.

W: Je moet toch een vermoeden hebben.

M: Ik... Misschien zijn ze me gevolgd...

W: Naar de *drop*?

M: Misschien. Ik ben voorzichtig geweest. Met alles. Met de drop heb ik drie *switchbacks* gedaan, ik ben twee keer in een andere trein gestapt, maar...

W: Maar wat?

M: Nee, ik... *you know*... Na de drop... ik dacht... ik weet niet... misschien dat ik iemand heb gezien. Maar later...

W: Een van hen?

M: Zou kunnen. Misschien.

W: Waarom verdachten ze jou?

M: Hoe bedoel je?

W: Laten we veronderstellen dat ze je volgden. Daar moet toch een reden voor zijn geweest? Je moet iets hebben gedaan. Te veel vragen gesteld? Op het verkeerde moment op de verkeerde plek?

M: Het is jullie schuld. Als ik met een mobieltje had kunnen rapporteren was ik daar nog.

W: Mobiele telefoons zijn gevaarlijk, Ismail, dat weet je best.

M: Ze kunnen niet alle *fucking* telefoons in de Kaap af luisteren.

W: Nee, Ismail, alleen de interessante. Wat hebben mobieltjes daarmee te maken?

M: Elke keer dat ik moest rapporteren, moest ik weg. Voor de drop.

W: Wat gebeurde er na de drop?

M: Mijn laatste drop was maandag, en dinsdag begon de shit, toen hing er zo'n onopvallende stilte. Eerst dacht ik dat het een ander soort spanning was. Misschien over die *shipment*. Toen, gisteren dus, kreeg ik het in de gaten, nee, ze worden alleen zo als ik in de buurt ben. Subtiel, weet je wel, heel subtiel, ze probeerden het te verbergen, maar het was er. Toen begon ik bang te worden, dus dacht ik, laat ik mijn oren openhouden, er is iets mis. En gisteren dus, toen zat Suleiman bij de vergadering en zeiden ze dat ik in de keuken moest wachten, samen met Rayan...

W: Suleiman Dolly. De 'Sjeik'.

M: Ja.

W: En Rayan?

M: Baboo Rayan. Een loopjongen, een chauffeur. Net als ik. We werkten samen. *Anyway*, Rayan zei geen woord tegen me, wat echt raar is. En toen riepen ze Rayan ook binnen, voor het allereerst, ik bedoel, hij is een loopjongen, net als ik, wij worden niet binnengeropen. Toen dacht ik, laat ik bij de deur gaan luisteren, want er is iets aan de hand. Dus ik liep de gang in en toen ik daar stond hoorde ik de Sjeik... Suleiman... hoorde ik hem zeggen: 'We kunnen geen risico lopen, er staat te veel op het spel.'

W: 'Te veel op het spel.'

M: Ja. Toen zei de Sjeik tegen Rayan: 'Vertel de raad eens hoe Ismail steeds verdwijnt.'

W: Ga door.

M: Er valt niets door te gaan. Want toen betrapten ze me.

W: Hoe?

M: De imam betrapte me bij de deur. Hij hoorde binnen te zijn. Ze hoorden allemaal binnen te zijn.

W: En toen ben je weggerend.

M: Ja, toen ben ik weggerend, en die klootzakken hebben op me geschoten, ik zal je zeggen, die mensen zijn wreed. Heftig.

W: Oké. Laten we teruggaan naar maandag. Bij de drop had je het over 'veel plotselinge activiteit...'

M: De laatste twee weken, ja. Er broeit iets.

W: Hoe bedoel je?

M: De *Committee* kwam maandenlang één keer per week bij elkaar. En nu is het opeens drie, vier keer per week. Dan is het toch duidelijk?

W: Maar je weet niet waarom.

M: Het moet de shipment zijn.

W: Vertel nog eens van dat telefoongesprek. Suleiman en Macki.

M: Afgelopen vrijdag. Macki belde de Sjeik. Toen stond de Sjeik op, liep weg en ging in de gang staan, dus ik kon niet alles horen.

W: Hoe wist je dat het Macki was?

M: Doordat de Sjeik zei: 'Hallo Sayyid.'

W: Sayyid Khalid bin Alawi Macki.

M: Die ja. De Sjeik vroeg toen hij wegliep aan Macki: '*Any news on the shipment?*' En toen zei hij: 'September.' Alsof hij dat wilde bevestigen.

W: Is dat alles?

M: Dat is alles wat ik van hun gesprek heb gehoord. Toen kwam de Sjeik terug en zei tegen de anderen: 'Slecht nieuws.'

W: Slecht nieuws. Weet je wat dat betekent?

M: Hoe moet ik dat weten? Misschien is de shipment klein. Of de timing verkeerd. Het kan van alles zijn.

W: En toen?

M: Toen gingen ze weg, de Sjeik en de twee leden van de Supreme Committee. Ze gingen naar beneden, naar de kelder. En dan weet je dat het top secret is.

W: Denk je dat de shipment in september komt? Is dat de conclusie die je hebt getrokken?

M: Het is een vermoeden.

W: Ja of nee?

M: Dat is wat ik denk.

W: En de shipment. Heb je enig idee wat het is?

M: Als het Macki is, dan weet je dat het diamanten zijn.

W: Wat moet de Committee met diamanten, Ismail?

M: Dat weet alleen de Supreme Committee.

W: En niemand anders heeft het erover gehad?

M: Natuurlijk hadden ze het erover, op de lagere niveaus. Maar dat is

linke info, dat weet je.

W: Waar rook is... Wat zeiden de lagere niveaus?

M: Ze zeiden dat het wapens waren. Voor lokale actie.

W: Hoe bedoel je?

M: Dat was de *word in the street*. Ze willen wapens invoeren. Voor een *attack*, hier. Voor het eerst. Maar ik geloof er niets van.

W: Een islamitische aanslag? In Zuid-Afrika?

M: Ja. Hier. Cape Town. Onze schone Kaap.